Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

2. oktober 2025*

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i straffesager – direktiv 2004/80/EF – artikel 12, stk. 2 – erstatning til ofre for forsætlige voldsforbrydelser – rimelig og passende erstatning – national lovgivning, som udelukker erstatning for smerte og lidelse«

I sag C-284/24,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af High Court (ret i første instans, Irland) ved afgørelse af 12. april 2024, indgået til Domstolen den 23. april 2024, i sagen

LD

mod

Criminal Injuries Compensation Tribunal,

Minister for Justice and Equality,

Irland,

Attorney General,

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, M.L. Arastey Sahún, og dommerne D. Gratsias (refererende dommer), E. Regan, J. Passer og B. Smulders,

generaladvokat: L. Medina,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

* Processprog: engelsk.

efter at der er afgivet indlæg af:

– LD ved C. Donnelly, SC, M. Lynn, SC, og J. MacGuill, SC, solicitor, D. Brady, BL, C. Donald, solicitor, samt avocate E. Martin-Vignerte,

– Criminal Injuries Compensation Tribunal, Minister for Justice and Equality, Irland og Attorney General ved Chief State Solicitor M. Browne samt S. Finnegan, A. Joyce og J. Moloney, som befuldmægtigede, bistået af M. Reilly, SC, og M. Finan, BL,

– den tjekkiske regering ved M. Smolek, A. Pagáčová og J. Vláčil, som befuldmægtigede,

– den tyske regering ved J. Möller og P.-L. Krüger, som befuldmægtigede,

– den nederlandske regering ved E.M.M. Besselink, M.K. Bulterman og M.H.S. Gijzen, som befuldmægtigede,

– den polske regering ved B. Majczyna, som befuldmægtiget,

– Europa-Kommissionen ved S. Noë og J. Tomkin, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 12, stk. 2, i Rådets direktiv 2004/80/EF af 29. april 2004 om erstatning til ofre for forbrydelser (EUT 2004, L 261, s. 15).

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem på den ene side LD og på den anden side Criminal Injuries Compensation Tribunal (nævn for erstatning til ofre for forbrydelser, Irland) (herefter »CICT«), Minister for Justice and Equality (justits- og ligestillingsministeren, Irland), Irland og Attorney General (statsadvokaten, Irland) vedrørende et krav om erstatning indgivet af LD i henhold til Scheme of Compensation for Personal Injuries Criminally Inflicted (ordning for personskadeserstatning til ofre for strafbare handlinger, herefter »den irske offererstatningsordning«).

Retsforskrifter

EU-retten

Direktiv 2004/80

3 Følgende fremgår af 2., 10. og 14. betragtning til direktiv 2004/80:

»(2) Domstolen slog i [dom af 2. februar 1989, Cowan (C-186/87, EU:C:1989:47)] fast, at når fællesskabsretten tillægger fysiske personer ret til at rejse ind i en anden medlemsstat, må beskyttelsen af vedkommendes integritet i den pågældende medlemsstat på lige fod med landets egne statsborgere og personer, som er bosat på dens område, anses for en uadskillelig bestanddel af den pågældendes ret til at bevæge sig frit. Foranstaltninger, der skal lette erstatning til ofre for forbrydelser, bør være et led i virkeliggørelsen af dette mål.

[...]

(10) Ofre for forbrydelser vil ofte ikke kunne opnå erstatning fra gerningsmanden, fordi denne ikke har de nødvendige midler til at honorere et domspålæg om erstatning, eller fordi denne er ukendt eller ikke kan retsforfølges.

[...]

(14) Dette direktiv respekterer de grundlæggende rettigheder og overholder de principper, der navnlig af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder er anerkendt som generelle principper for fællesskabsretten.«

4 Dette direktivs artikel 1 med overskriften »Ret til at indgive ansøgning i bopælsstaten« fastsætter:

»Medlemsstaterne sikrer, at en person, der ansøger om erstatning, i de tilfælde, hvor en forsætlig voldsforbrydelse er begået på en anden medlemsstats område end den, hvor den pågældende har sit sædvanlige opholdssted, har ret til at indgive sin ansøgning til en myndighed eller anden instans i denne sidste medlemsstat.«

5 Det nævnte direktivs artikel 12, som er den eneste artikel, der henhører under direktivets kapitel II med overskriften »Nationale erstatningsordninger«, bestemmer følgende i stk. 2:

»Alle medlemsstater sikrer, at der i kraft af deres nationale regler forefindes en ordning for erstatning til ofre for forsætlige voldsforbrydelser begået på deres eget område, som garanterer en rimelig og passende erstatning til ofre.«

6 Samme direktivs artikel 18 med overskriften »Gennemførelse« fastsætter i stk. 2:

»Medlemsstaterne kan fastsætte, at de love og bestemmelser, der er nødvendige for at efterkomme dette direktiv, kun skal gælde for ansøgere, hvis skader er forvoldt ved forbrydelser, der er begået efter den 30. juni 2005.«

Direktiv 2012/29/EU

7 Artikel 2 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/29/EU af 25. oktober 2012 om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse og om erstatning af Rådets rammeafgørelse 2001/220/RIA (EUT 2012, L 315, s. 57) med overskriften »Definitioner« bestemmer i stk. 1:

»I dette direktiv forstås ved:

a) »offer«:
   i) en fysisk person, som har lidt skade, herunder fysisk, psykisk eller følelsesmæssig skade eller økonomisk tab, som direkte er forvoldt ved en forbrydelse

[...]«

Irsk ret

8 Den irske offererstatningsordning er en administrativ ordning, der blev indført i 1974, og som har til formål at yde erstatning til ofre for forbrydelser for de skader, de har lidt. Det er CICT's opgave at gennemføre ordningen. Som det fremgår af forelæggelsesafgørelsen, foreskrev denne ordning i sin oprindelige affattelse betaling af erstatning med renter for såkaldte »generelle« skader (general damages), herunder for smerte og lidelse (pain and suffering).

9 Efter en ændring af den nævnte ordning, der fandt sted den 1. april 1986, blev der ikke ydet erstatning for smerte og lidelse i form af erstatning med renter for generelle skader, idet rækkevidden af de pågældende bestemmelser, inden de blev ændret – således som den forelæggende ret i det væsentlige har anført – havde alvorlige konsekvenser for den irske stats finanser, som på dette tidspunkt gennemgik en periode med dyb økonomisk afmatning.

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

10 Den 12. juli 2015 blev LD, der er født i Spanien og bosiddende i Irland, offer for et voldeligt overfald begået af en gruppe personer foran LD's bopæl i Dublin (Irland).

11 Den 1. oktober 2015 fremsatte LD et erstatningskrav til CICT i henhold til den irske offererstatningsordning.

12 I kravet anførte LD, at han som følge af dette overfald havde lidt en alvorlig øjenskade, som havde medført et varigt delvist synstab, samt en række andre skader, bl.a. i kæben, venstre skulder og arm, taljen og overkroppen. Han havde desuden lidt psykisk overlast og havde fået en angstlidelse. Efter at have været væk fra sit arbejde efter det nævnte overfald blev LD afskediget af sin arbejdsgiver og var arbejdsløs på tidspunktet for fremsættelsen af det nævnte krav.

13 Efter at have konstateret, at LD havde lidt personskade og økonomisk skade som følge af den forsætlige voldsforbrydelse, som han havde været udsat for, og at han ikke havde fået erstatning fra andre kilder, tilkendte CICT ham ex gratia et beløb på 645,62 EUR til dækning af de omkostninger (out-of-pocket expenses), som han havde afholdt direkte som følge af denne lovovertrædelse. Efter at LD havde anmodet herom tilstillede nævnet LD en opgørelse over den

tildelte erstatning, idet det præciserede, at LD havde fået tildelt et beløb på 44,20 EUR til erstatning af sit kørekort, 339 EUR til erstatning af briller, 28,82 EUR til køb af lægemidler, 100 EUR til hospitalsudgifter og 133,63 EUR til transportudgifter.

14 Den 2. august 2019 har LD anlagt sag ved High Court (ret i første instans, Irland), som er den forelæggende ret, hvorved han bl.a. for det første har nedlagt påstand om, at det fastslås, at den irske offererstatningsordning er uforenelig med direktiv 2004/80 og/eller artikel 1, 3, 4, 7 og 9 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), for så vidt som denne ordning ikke fastsætter en rimelig og passende erstatning som følge af udelukkelsen af erstatning med renter for generelle skader, herunder for smerte og lidelse, og for det andet at det fastslås, at han som offer for en forbrydelse har ret til erstatning for denne smerte og lidelse.

15 Den forelæggende ret har indledningsvis anført, at dom af 16. juli 2020, Presidenza del Consiglio dei Ministri (C-129/19, EU:C:2020:566), ganske vist indeholder nyttige præciseringer for så vidt angår fortolkningen af artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80. Denne dom gør det imidlertid ikke muligt at besvare spørgsmålet om, hvorvidt og i hvilket omfang der skal fastsættes en rimelig og passende erstatning som omhandlet i denne bestemmelse for at bidrage til at erstatte såvel den økonomiske som den ikkeøkonomiske skade, som ofrene for forsætlige voldsforbrydelser har lidt, herunder smerte og lidelse. Det fremgår i denne henseende utvetydigt af forelæggelsesafgørelsen, at smerte og lidelse i irsk ret henhører under den bredere kategori af ikkeøkonomisk skade (non-material loss).

16 Dernæst har den forelæggende ret, idet den har henvist til den vide skønsmargen, som medlemsstaterne råder over på området, anført, at den nærer tvivl, som deles af Court of Appeal (appeldomstol, Irland), med hensyn til muligheden for at begrænse anvendelsesområdet for de nationale erstatningsordninger for så vidt angår ikkeøkonomisk skade. Ifølge den forelæggende ret præciserede dom af 16. juli 2020, Presidenza del Consiglio dei Ministri (C-129/19, EU:C:2020:566), ganske vist ikke, hvilken skade eller hvilket tab der kan kvalificeres som ikkeøkonomisk skade. Den forelæggende ret har imidlertid fremhævet, at Domstolens anvendelse af udtrykket »lidelser« ifølge dens egen fortolkning af denne dom dels indebærer en forpligtelse til at yde erstatning for smerte og lidelse, i det mindste i et vist omfang. Dels ville det være vanskeligt at acceptere udelukkelsen af en sådan erstatning, når den erstatning, der er fastsat i direktiv 2004/80, ifølge den nævnte dom skal tage hensyn til alvoren af konsekvenserne for offeret for den begåede forbrydelse.

17 Endelig har den forelæggende ret henvist til rapporten fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet og Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg af 20. april 2009 om anvendelsen af Rådets direktiv 2004/80/EF om erstatning til ofre for forbrydelser (KOM(2009) 170 endelig) vedrørende perioden fra den 1. januar 2006 til den 31. december 2008, hvorefter de fleste medlemsstater inden for rammerne af deres nationale ordninger har fastsat en erstatning for sygdom og psykiske mén.

18 På denne baggrund har High Court (ret i første instans) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»[1)] Kræver den forpligtelse, som medlemsstaterne i henhold til artikel 12, stk. 2, i direktiv [2004/80] er pålagt til at yde en »rimelig og passende erstatning« til ofre for forsætlige voldsforbrydelser, at et offer skal modtage erstatning for både økonomisk og ikkeøkonomisk skade som omhandlet i [dom af 16. juli 2020, Presidenza del Consiglio dei Ministri (C-129/19, EU:C:2020:566)]?

[2)] Såfremt [det første spørgsmål] skal besvares bekræftende, hvilke former for tab er da omfattet af begrebet »ikkeøkonomisk skade«?

[3)] Er navnlig et offers [smerte og lidelse] omfattet af begrebet »ikkeøkonomisk skade«?

[4)] Såfremt [det første og det tredje spørgsmål] skal besvares bekræftende, idet medlemsstaterne skal sikre, at deres ordninger er finansielt bæredygtige, hvilket forhold skal der da være mellem den »rimelig[e] og passende erstatning«, som et offer skal ydes i henhold til [direktiv 2004/80], og den skadeserstatning [med renter], som den pågældende gerningsmand kan blive pålagt at betale som skadevolder til det pågældende offer?

[5)] Kan den erstatning, der er fastsat til ofre for forsætlige voldsforbrydelser i henhold til [den irske offererstatningsordning], anses for en »rimelig og passende erstatning til ofre« i henhold til artikel 12, stk. 2, i [direktiv 2004/80], hvis et offer tildeles 645,65 EUR i erstatning for en alvorlig øjenskade, der medfører varig synsnedsættelse?«

Om de præjudicielle spørgsmål

19 Med spørgsmålene, som skal behandles samlet, ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80 skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for en national ordning for erstatning til ofre for forsætlige voldsforbrydelser, der for så vidt angår ikkeøkonomisk skade principielt udelukker enhver erstatning for den smerte og lidelse, som disse ofre har måttet udholde.

20 Indledningsvis bemærkes, at lovgiver med dette direktiv har fastsat en erstatningsordning, der er subsidiær i forhold til den erstatning, som sådanne ofre kan opnå som følge af gerningsmandens erstatningsansvar uden for kontrakt.

21 Som det fremgår af tiende betragtning til det nævnte direktiv, blev det nemlig vedtaget under hensyntagen til bl.a. konstateringen af, at disse ofre ofte ikke kan opnå erstatning fra gerningsmanden, enten fordi sidstnævnte ikke har de nødvendige midler til at honorere et domspålæg om erstatning, eller fordi denne er ukendt eller ikke kan retsforfølges.

22 Det fremgår navnlig af artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80, at alle medlemsstater er forpligtet til at sikre, at der i kraft af deres nationale regler forefindes en ordning for erstatning til ofre for forsætlige voldsforbrydelser begået på deres eget område, som garanterer en rimelig og passende erstatning.

23 Hvad angår anvendelsesområdet for artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80 har Domstolen præciseret, at denne bestemmelse ikke kun indrømmer retten til at opnå en rimelig og passende erstatning til de ofre for forsætlige voldsforbrydelser begået på en medlemsstats område, der befinder sig i en grænseoverskridende situation som omhandlet i direktivets artikel 1, men også til de ofre, der har deres sædvanlige opholdssted på denne medlemsstats område (dom af 16.7.2020, Presidenza del Consiglio dei Ministri, C-129/19, EU:C:2020:566, præmis 55).

24 Hvad angår fastsættelsen af denne erstatning skal denne, henset til dels den skønsmargen, som medlemsstaterne er tillagt ved denne bestemmelse for så vidt angår såvel spørgsmålet om, hvorvidt størrelsen af denne erstatning er »rimelig og passende«, som fremgangsmåden for fastsættelsen heraf, dels nødvendigheden af at sikre, at de nationale ordninger er finansielt

bæredygtige, ikke nødvendigvis svare til det beløb i erstatning og renter, som gerningsmanden til en forbrydelse, der henhører under forsætlige voldsforbrydelser, kan pålægges at betale til offeret for denne forbrydelse. Den i artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80 fastsatte erstatning skal følgelig ikke nødvendigvis sikre en fuld erstatning for den økonomiske og ikkeøkonomiske skade, som dette offer har lidt (jf. i denne retning dom af 7.11.2024, Burdene, C-126/23, EU:C:2024:937, præmis 57 og den deri nævnte retspraksis).

25 I denne sammenhæng tilkommer det i sidste ende den nationale domstol at sikre i lyset af de nationale bestemmelser, hvorved den pågældende erstatningsordning er blevet indført, at det beløb, som ofre for forsætlige voldsforbrydelser tildeles i medfør af denne ordning, udgør en rimelig og passende erstatning som omhandlet i artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80 (dom af 16.7.2020, Presidenza del Consiglio dei Ministri, C-129/19, EU:C:2020:566, præmis 61, og af 7.11.2024, Burdene, C-126/23, EU:C:2024:937, præmis 58).

26 En medlemsstat overskrider imidlertid den ved den nævnte bestemmelse indrømmede skønsmargen, såfremt medlemsstatens nationale bestemmelser fastsætter en erstatning til ofre for forsætlige voldsforbrydelser, der er rent symbolsk eller åbenbart utilstrækkelig i lyset af alvoren af den begåede forbrydelses følger for disse ofre (dom af 16.7.2020, Presidenza del Consiglio dei Ministri, C-129/19, EU:C:2020:566, præmis 63, og af 7.11.2024, Burdene, C-126/23, EU:C:2024:937, præmis 59).

27 For så vidt som den erstatning, der ydes til sådanne ofre, udgør et bidrag til at erstatte den økonomiske og ikkeøkonomiske skade, som disse ofre har lidt, kan et sådant bidrag nemlig kun anses for at være »rimelig[t] og passende«, såfremt det i tilstrækkelig grad kompenserer for de lidelser, som de har været udsat for (jf. i denne retning dom af 16.7.2020, Presidenza del Consiglio dei Ministri, C-129/19, EU:C:2020:566, præmis 64, og af 7.11.2024, Burdene, C-126/23, EU:C:2024:937, præmis 60).

28 En erstatning, der ydes i henhold til en national ordning for erstatning til sådanne ofre, skal derfor for at kunne anses for »rimelig og passende« som omhandlet i artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80 fastsættes under hensyntagen til alvoren af den begåede forbrydelses følger for ofrene og dermed udgøre en tilstrækkelig erstatning for sådan økonomisk og ikkeøkonomisk skade (jf. i denne retning dom af 16.7.2020, Presidenza del Consiglio dei Ministri, C-129/19, EU:C:2020:566, præmis 69, og af 7.11.2024, Burdene, C-126/23, EU:C:2024:937, præmis 62).

29 Hvad nærmere bestemt angår erstatning for den ikkeøkonomiske skade, som disse ofre har lidt, bemærkes, at selv om denne bestemmelse ganske vist ikke indeholder en udtrykkelig henvisning til en sådan skade, begrænser den nævnte bestemmelses brede formulering på ingen måde rækkevidden af den deri fastsatte erstatning for så vidt angår de skader, som den kan bidrage til at erstatte.

30 Som Domstolen har anført i præmis 48 i dom af 7. november 2024, Burdene (C-126/23, EU:C:2024:937), belyses rækkevidden af begrebet »ofre« i artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80 i øvrigt af definitionen af begrebet »ofre« i artikel 2, stk. 1, litra a), i direktiv 2012/29, som omfatter »en fysisk person, som har lidt skade, herunder fysisk, psykisk eller følelsesmæssig skade eller økonomisk tab, som direkte er forvoldt ved en forbrydelse«. Det fremgår således klart af ordlyden af denne sidstnævnte bestemmelse, at den omfatter såvel de ofre, der har lidt økonomisk skade, som dem, der har lidt ikkeøkonomisk skade. Den omstændighed, at den nævnte bestemmelse omhandler såvel fysisk som psykisk eller følelsesmæssig skade, bekræfter navnlig, at de skader, som disse ofre har lidt, ligeledes dækker den smerte og lidelse, som de har måttet udholde.

31 Det fremgår således af Domstolens praksis, at der ikke skal foretages en sondring, alt efter hvilken type af skader ofrene for de begåede forbrydelser kan have lidt, eller hvilke konsekvenser disse ofre kan være udsat for.

32 Selv hvis det antages, at ordlyden af artikel 18, stk. 2, i direktiv 2004/80, der i bl.a. den franske og den rumænske version alene henviser til »personskade«, kunne antyde, at der findes en sådan sondring, skal det bemærkes, at udtrykket »skader« i flere andre sprogversioner af denne bestemmelse ikke er ledsaget af noget adjektiv, der tilsigter at begrænse rækkevidden heraf.

33 Ifølge fast retspraksis skal de EU-retlige bestemmelser således fortolkes og anvendes ensartet i lyset af de versioner, der er udfærdiget på alle Den Europæiske Unions sprog, og i tilfælde af uoverensstemmelse mellem disse versioner skal den pågældende bestemmelse fortolkes på baggrund af den almindelige opbygning af og formålet med den ordning, som den er led i (dom af 17.1.2023, Spanien mod Kommissionen, C-632/20 P, EU:C:2023:28, præmis 42 og den deri nævnte retspraksis).

34 I denne henseende er der for det første ingen andre bestemmelser i direktiv 2004/80, der gør det muligt at lægge til grund, at der skal foretages en sondring mellem de typer af skader, som ofrene har lidt, og som er omfattet af direktivets anvendelsesområde.

35 For det andet fremgår det af 2. betragtning til dette direktiv, at foranstaltninger, der har til formål at lette erstatning til ofre for forbrydelser, bør være et led i virkeliggørelsen af målet om at sikre beskyttelsen af de berørte personers integritet. Som det fremgår af 14. betragtning til det nævnte direktiv, respekterer direktivet desuden de grundlæggende rettigheder og overholder de principper, der navnlig er anerkendt i chartret. Som det fremgår af chartrets artikel 3, stk. 1, skal den enkeltes integritet imidlertid anses for at være både fysisk og mental.

36 Det skal derfor fastslås, at den erstatning, der er fastsat i artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80, i givet fald skal kunne bidrage til at erstatte enhver ikkeøkonomisk skade, herunder skade i form af smerte og lidelse.

37 Som den forelæggende ret i det væsentlige har anført i forbindelse med det femte præjudicielle spørgsmål, kan et voldeligt kriminelt overfald som det, LD har været udsat for, i denne henseende give anledning til alvorlige konsekvenser såvel i form af økonomisk som i form af ikkeøkonomisk skade, bl.a. på grund af smerte og lidelse, hvilket skal afspejles i det tildelte beløb.

38 I det foreliggende tilfælde kan erstatningen for den skade, som LD har lidt, således ikke, med forbehold af den forelæggende rets efterprøvelse, udgøre en rimelig og passende erstatning som omhandlet i denne artikel 12, stk. 2, navnlig hvis en ikkeøkonomisk skade som den, der er omhandlet i den foregående præmis, var udelukket herfra, for så vidt som den kun delvist dækkede den skade, som offeret for den omhandlede forbrydelse har lidt, og således ikke kan anses for at tage hensyn til alvoren af de konsekvenser, som forbrydelsen har haft for dette offer.

39 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal spørgsmålene besvares med, at artikel 12, stk. 2, i direktiv 2004/80 skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for en national ordning for erstatning til ofre for forsætlige voldsforbrydelser, der for så vidt angår ikkeøkonomisk skade principielt udelukker enhver erstatning for den smerte og lidelse, som disse ofre har måttet udholde. Uanset behovet for at sikre de nationale erstatningsordningers finansielle bæredygtighed, således at det ikke nødvendigvis påhviler medlemsstaterne at fastsætte en fuldstændig erstatning for den økonomiske og ikkeøkonomiske skade, som disse ofre har lidt,

kræver en rimelig og passende erstatning som omhandlet i denne bestemmelse, at der ved fastsættelsen af en sådan erstatning tages hensyn til alvoren af de konsekvenser, som de begåede forbrydelser har haft for de nævnte ofre, samt til den erstatning, som sådanne ofre ville kunne opnå på grundlag af gerningsmandens ansvar uden for kontrakt.

Sagsomkostninger

40 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

Artikel 12, stk. 2, i Rådets direktiv 2004/80/EF af 29. april 2004 om erstatning til ofre for forbrydelser

skal fortolkes således, at

denne bestemmelse er til hinder for en national ordning for erstatning til ofre for forsætlige voldsforbrydelser, der for så vidt angår ikkeøkonomisk skade principielt udelukker enhver erstatning for den smerte og lidelse, som disse ofre har måttet udholde. Uanset behovet for at sikre de nationale erstatningsordningers finansielle bæredygtighed, således at det ikke nødvendigvis påhviler medlemsstaterne at fastsætte en fuldstændig erstatning for den økonomiske og ikkeøkonomiske skade, som disse ofre har lidt, kræver en rimelig og passende erstatning som omhandlet i denne bestemmelse, at der ved fastsættelsen af en sådan erstatning tages hensyn til alvoren af de konsekvenser, som de begåede forbrydelser har haft for de nævnte ofre, samt til den erstatning, som sådanne ofre ville kunne opnå på grundlag af gerningsmandens ansvar uden for kontrakt.

Underskrifter